

Taitoluistelun kehittänyt Jackson Haines hurmasi Euroopan – viimeinen leposija löytyi Kokkolasta yli 140 vuotta sitten

Nykyaikaisen taitoluistelun isänä pidetään yhdysvaltalaista Jackson Hainesia. Hänen vuosia kestänyt Euroopan kiertue päättyi värikkäiden vaiheiden jälkeen Kokkolan hautausmaalle.

Ari Vihanta

Mistä on kyse?

- Yhdysvalloissa kuuluisa taitoluistelija Jackson Haines yhdisti musiikin luisteluun ja toi liikkeitä muun muassa baletista
- Amerikkalaisyleisö ei pitänyt uudesta tyylistä, niinpä Haines lähti luomaan uraa Eurooppaan
- Hän kuoli keuhkosairauteen Kokkolassa 1875, vain 35-vuotiaana.

Kokkolan Marian hautausmaalla hieman unohdetun oloinen kivi kasvaa osin sammalta. Vaivoin kivistä erottuva teksti, "Här hvilar skridskoartisten Jackson Haines", antaa vihjeen erityisestä hautakivistä. Paikallisen rotariklubin asentama paksu muistolaatta alleviivaa vainajan erityisyyttä: "In remembrance of the American skating king". Luistelijain kuninkaan muistolle.

Jackson Haines (1840 New York – 23.6.1875 Kokkola) kiersi 1860-luvulla Yhdysvaltojen ja Kanadan luistelunäytöksissä keräten kuuluisuutta ja maanosan mestaruuksia. Tosin virallisia titteleitä ei silloin jaettu ja mestaruuksien jakajiakin oli ilmeisesti useita.

Yhden Hainesista kertovan tarinan mukaan hän antoi erään mestaruutensa jälkeen yleisölle vielä ylimääräisen näytöksen. Tähän vahvan balettitaustan omaava Haines laittoi aivan uusia, baletista omaksuttuja liikkeitä ja musiikin. Tätä ei ollut kukaan aiemmin tehnyt. Eivätkä amerikkalaiset pitäneet näkemästään. Turhautunut Haines matkasikin Eurooppaan hakemaan ymmärrystä taiteelleen.

Läpimurto Wienissä

Amerikasta Jackson Haines matkasi Englantiin, jonne matkasi myöhemmin myös Jacksonin sisar luistelupariksi mestarille näytöksiin. Sisar ei kestänyt kotikävää, vaan matkasi ensimmäisen vuoden jälkeen takaisin kotiin.

Jackson sen sijaan otti luistelusta kaiken irti ja matkasi seuraavaksi Venäjälle. Keisari palkitsi Hainesin arvokkaalla timanttisormuksensa, Jackson luisteli Euroopan metropoleissa. Wieniin hän saapui 1867. Ensimmäistä näytöstä seurasi 3 000 katsojaa, ja siitä Hainesin maine vain kasvoi.

Hainesin luistelutyyliä alettiin kutsua wieniläiseksi tyyliksi. Hän kehitti monet nykyäänkin käytössä olevat luisteluliikkeet ja opetti kaupunkilaisia luistelemaan Tonavan jäällä Straussiin tahtiin.

Hainesilla on vahva panos myös rullaluistelun kehittämiseen. Ulkojäillä kausi olisikin jäänyt lyhyeksi, niinpä hän kiinnitti kenkiinsä rullat. Yhdet Hainesin kehittämistä rullaluistimet löytyvät vieläkin Kokkolan K.H. Renlundin museon kätköistä.

Kokkola koitui kohtaloksi

Jackson Haines tutustutti myös suomalaiset taitoluisteluun. Suomeen hän saapui vuonna 1875. Samana vuonna perustettiin ensimmäinen luistelseura, edelleenkin toimiva Helsingfors Skridskoklubb HSK.

Hainesin sanotaan rakastuneen Helsingissä kokkolalaiseen naiseen, jonka mukana hän päätyi lopulta naisen kotikaupunkiin. Hainesin viimeisten viikkojen vaiheista on vain vähän tietoja. Kuolinsyyksi arvellaan sekä tuberkuloosia että keuhkokuumetta.

Yhden version mukaan reessä matkannut Haines vilustui ja sai keuhkokuumeen matkalla Pietarista Tukholmaan, jolloin hän kohtasi matkallaan monia lumimyrskyjä. Mutta tukeeko juhannukseen ajoittuva kuolinpäivä 23.6. tätä teoriaa? Miksi sairastunut luistelija olisi lähtenyt vaivalloiselle matkalle kohti pohjoista?

Toisen version mukaan kuningas sairastui matkallaan Pietarsaaresta Kokkolaan ja menehtyi tuberkuloosiin. Missä ja kenen kanssa hän vietti viimeiset päivänsä?

Vaikka Haines kiersi Eurooppaa, hänellä oli perhe myös Yhdysvalloissa. Yksi Jacksonin lapsista kuoli nuorena, kaksi poikaa hukkui Hudson jokeen. Vaimo Alma ei koskaan seurannut miestänsä Eurooppaan.

Jackson Hainesin hauta sai näyttävästi huomiota 1975 kun hänen kuolemastaan oli kulunut sata vuotta. Yhdysvaltain suurlähettiläs Mark Evans Austad ja Suomen Taitoluisteliiton kunniapuheenjohtaja, ministeri Aatos Erkkö laskivat kukat Hainesin haudalle.

Kokkolassa kuninkaan kunniaksi luistellaan vuosittain Jackson Haines Memorial Cup.

Artikkeli perustuu useisiin Hainesin elämästä kertoviin artikkeleihin, kuten [_elämäkertaan Skateguard -sivustolla](#).(siirryt toiseen palveluun) Sivustolla on myös piirroksuvia Hainesin kehittämistä luisteluvivioista.